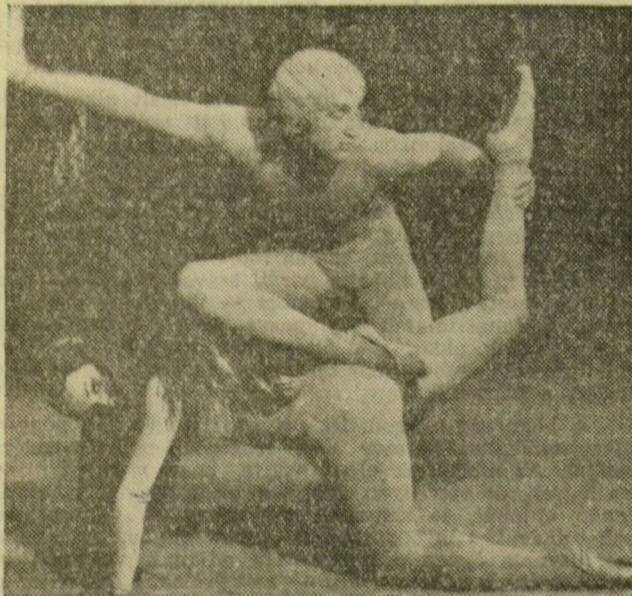


Három egyfelvonásos

Operafelújítás — balettbemutatók a színházban



Siflis József felvétele

Formabontók a Formák viadalában: Imre Zoltán és Kemény Lívia

Turiddu szerénájára, a szicilianára rebent szét a függöny a *Parasztbecsület* szombat esti színházi premierjén. S a játéktéren zárt félkörben sügött össze a hűvőt váró templomfő, a hűvételókat váró kocsmasztallal, a borosflaskók tüzes illata Turidduék házának lépcsős verandájával.

A környezetrajt *Angyal* Mária rendezte el — adott lehetőségek alapján, hiszen egyaránt levegőt kellett szorítania misézőknek és vigadóknak, kacér szeretőknek és megcsalt jegyesnek, szenvedélyes parasztfiúnak és felszarvazott férfinak. A mediterrán szuflának és a zokogó átoknak. *Mascagni* egyfelvonásosát néhány éves talomból frissítette fel a szegedi színház operatársulata — *Várady* Zoltán pontos zenei vezetésre törekvő dirigálásával, *Sándor* Lajos hangulatos díszleteivel. *Angyal* Mária színpadfigurái általában harmónikus igazodtak a muzsikából fakadó indulatok természetes mozgáskálájához, de az első kórusjelenségek mesterkelt beállításai, meg a záróképbe előcított halott parasztfiú látványa szokatlan, zavaró hatást keltett. *Vadás Kiss* László főlényes hangú és játékbeli intelligenciával imponáló Turiddu volt, *Harmath* Éva belülről megfomált, lírai szín alakítással rokonszenves Santuzza. *Halmi* Gábornak (Alfio) a szólambelépéseket kell még tisztázni, *Turján* Vilma (Lola) helyenként meggyőződen cáfolta, hogy a kikapós feleség szerepe már nem az övé. *Kemény* Kló (Lucia) szokott-megbízható karakteralakítását nyújtotta; az örvendetesen feljavult, kiemelkedő teljesítménnyel éneklő kórust pedig *Szalay* Miklós tanította be.

Az est igazi premierje két balettelvonás volt: *Haydn: Oxfordi Szimfóniájára* és *J. S. Bach h-moll szvitjére* — *Formák viadala* témamegjelöléssel — *Imre* Zoltán készített koreográfiát — maga, néhány szólólistára, s a balettgéppel használatára. A szegedi közönség évek óta leplezlen szimpátiával kíséri a nagyon tehetséges *Imre* Zoltán társulat-teremtő törekvéseit, melynek folyamatában ez a műsor — ha meglepően újat nem is — feltétlenül komoly értéket produkált. Kiváltképp a *Formák viadalának* merész vállalkozásában, ami a mozidulat, a tartás és a pozíció nyelvén szól hozzá a művészeti ízlésvita századunk derekára egyre aktuálisabbá váló alapvető problémájához. *Bach*-muzsikához fordulni abban a kérdésben, hogy „meddig szabad rombolni a művészetben, hová vezet az öncélú formabontás”

— a baletteszközök tolmács-szicilianára rebent szét a függöny a *Parasztbecsület* szombat esti színházi premierjén. S a játéktéren zárt félkörben sügött össze a hűvőt váró templomfő, a hűvételókat váró kocsmasztallal, a borosflaskók tüzes illata Turidduék házának lépcsős verandájával.

A színpadon pontosan kimunkált absztrakció elevenedik meg: klasszikusok és formabontók, arányos és amorfi, harmónikus és diszsonáns figurák viaskodnak egymással, s ebből a gigászi küzdelemből csak annyi jut a néző tudomására: *a harmadik áll, befejezetlen*, ám hevületében máris megperzselődtek a bajvívó felek. A zene híres *Badinerie* zárótételére — melynek fuvolaszólamát a *Szalatsy* István vezette zenekarban *Román* Zoltán játszotta bravúrosan — tétova; tanácstalan „formák” rekesztik be a játéktérre. A *Formák viadalával* szemben az *Oxfordi Szimfóniára* *Imre* Zoltán mérsékelt igényű iskoladarabot koreografált, ahol a tancsockok éppúgy a korlátolt indultnak, mint Mojszejevék tavalyi szabadteri műsorában. A szimfónia tételéhez alkalmazott balett első fejezete szonátaformát követ, amit a lassú rész szabadsabb invenciói, modern stíluslemek váltanak, hogy a harmadik tétel, visszatérve a szigorú formarendhez, játékos, mozgalmalás rondóban adjon teret a felodásnak. A *Formák viadala* a tavaly bemutatott *Teremtényekre* (*Milhaud* zenéje), az *Oxfordi Szimfóni* a korábbi *Branderburgi verseny* koreográfiájára mutat vissza, egyszerűsmin azonos szempontnak újabb, jelentős megnyilatkozása.

Nikolényi István

A mezőgazdasági nagyüzemek építőipari tevékenységéről

A mezőgazdasági nagyüzemek — termelőszövetkezetek, állami gazdaságok, erdőgazdaságok — építőipari részlegeinek építési és szerelési kivitelezési jogosultságáról korábban kiadott jogszabályok egységes értelmezése és alkalmazása érdekében az Építési és Városfejlesztési, valamint a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium össze-foglaló közleményt adott ki.

A közlemény kimondja, hogy a mezőgazdasági nagyüzemek építőipari részlegei, közös építési vállalkozásai — ha működési engedélyük vagy alapító határozatuk feljogosítja őket — mellettevékenységként is végezhetnek építési-, szerelési munkákkal. Illetékességi területükön vállalhatnak építőipari munkát más

Újítási javaslat

„A nagy toldói áruházakban minden 30 elárúsító közül egynek állami születésnői vizsgával kell rendelkeznie. Erre azért van szükség, mert ezekben a nagy elárúsító központokban évente 70 gyerek látja meg a napvilágot.” Hír a *Tribune*-ben.

Tisztelt Egészségügyi és Belkereskedelmi Tárcaközi Bizottság!

Az alábbiakban van szerencsém újítási javaslatomat betervezni:

Tanuljunk a kapitalistáktól is, ha van mit. Ebben az esetben van. Persze nem áruházi születésnői alkalmazására gondolok, — erre nálunk aligha lenne szükség. Ámde annál inkább fogászra! Hány meg hány ember jár vásárolni odvas foggal, s sanyarú kínok lepik meg áruválogatás közben. Ilyenkor mit csinál? Elmegy és ezzel csökkenti a belkereskedelem forgalmát. Hová megy? Az SZTK-hoz, aholis tudjuk, kicsodás viszonyok közepette, s mennyi idő múltán jut csak szak-szerű fúráshoz, kihúzáshoz, nem is szólva a fogpótlás viszontagságairól. Mely szerencsés dolog lenne, ha az illetők mindjárt az áruházban

nyerhetnének fogorvoslát! Különösen az új gazdasági mechanizmus kapcsán feltétlenül számolni kell vele, hogy a kereskedelmi kiszolgálásra amúgyis jellemző udvariasság és fürgeség e téren is megnyilvánulhasson. Kétségtelennek tartom, hogy illymódon az SZTK zsúfoltsága enyhülne, az áruházak kereskedelmi forgalma növekedne, maga a fogorvoslás a belkereskedelem hasznosított tevékenységévé nőne ki magát és a lakosság általános életszínvonalát kevésbé terhelné a fogaknak csikorgatása.

Eléinte persze, mint minden új üzletág bevezetésénél, számolni kellene a reklám szükségességével. Ámde ez is olcsóbb lenne, mint más szektorokban. Kívánatosná válna ugyan néhány olyasféle hirdetés, mint például: „HÚZASSA FOGAT A KÖZPONTI ÁRUHÁZBAN! A FOGÓNÁL: DR. FEKETE LEONHARD!” De a reklám főként pszichológiai eszközökkel kebelben velül megoldható. Mihelyt az eladó egy mondjuk 8000 forintos tévékészülék előtt ácsorgó férfit lát, illeten kérdéssel forduljon hozzá: „Erre fáj uraságod foga?” A hatás aligha marad el: az illetőnek tüstént eszébe jut, hogy 8000 forintja ugyan nincsen, de egy vipla-tömés erejéig kimulathatja magát, úgy is, mint magyar úr.

A javasolt üzletág távlati belátathatatlank! Akiknek netán a feje fájdul meg a kiadások számbavéte-

létől, igénybe vehetnek a belgyógyászatot, az elromlott liftek áldozatait az ortopédiát, a külföldieket, akiket gazdag áruválasztékunk látán előnt a sárga irigység, epekövük eltávolítására a sebészetet. És mind ezt az üzleti életünkben olyannyira megszokott szolid, gyors, készséges kiszolgálás keretei között! És még ez sem a lehetőségek végső határa. Az SZTK tehermentesítését határozott munkamegosztás követhetné, amely végülis fúzióra vezethetne a belkereskedelem és az egészségügyi ellátás szervei, sőt, a két minisztérium között is, minek következtében számos adminisztrációs funkció megszüntethető és a gazdaságosság kimutatható lenne a Statisztikai Hivatal alos elemzéseiben is.

Lehetséges lenne olyan ellenvetés, hogy ez az újítás helyiségek hiányában nehezen megvalósítható, hiszen a betegellátás helyet és felszerelést követel. Ennek az ellenvetésnek azonban az ellenkezője igaz! Ki ne tudná, hogy ha valahol van pénz építésre, átépítésre és újjáépítésre, úgy éppen a kereskedelemben van! Szerény nézetem szerint újítási javaslatom elfogadása esetén rohamosan gyarapodna a kórházi (áruházon belüli) férőhelyek száma.

Amikor nyomtatékosan felhívom szíves figyelmüket az újítási javaslatok szokott 10 százalékos díjazására, maradok kiváló tisztelettel:

GOMBÓ PÁL

Barátsági est

A szolidaritási hónap keretében magyar-szovjet baráti estet rendeztek tegnap, hétfőn este a Vasutas Művelődési Otthonban. A zsűfőlégi megtelet színházteremben Bódi László szegedi országgyűlési képviselő mondott beszédet. Felszólalt a hazánkban ideiglenesen tartózkodó Szovjet Hadsereg képviselője is. Az est második részében Réti Csaba és

Bálint Ilona, a Szegedi Nemzeti Színház tagjai, továbbá a Szovjet Hadsereg műkedvelő művészegyüttese adott sikeres művészi műsort.

A belépődíjas est bevételét a hős vietnami nép támogatására, a szolidaritási csekk-számlára fizetik be.

A forró hangulatú estet az MSZBT és a Vasutas dolgozók szakszervezete rendezte.

Török grafikák

A szabadkai múzeum egzotikus gyűjteménye után ismét egy kiállítás-unikummal várja látogatóit vasárnap óta a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnoka: ezúttal egy földrajzi fekvése s szellemisége szerint is távol-első földdarab, *Törökország* küldte el hozzánk modern grafikájának válogatását.

Hogy milyen ez a bekeretezett kartonlapokból álló „küldöttség”? Az első benyomás: rangos művészeket reprezentáló; a második benyomás: szellemiségében nem is olyan távolinak tűnő.

Pethi Karakas Ördög című kartonja fogadja a kiállításra érkezőt, s a kis méretű munka azonnal jelzi is az egész tárlat érzékenyen intellektuális hangvételét: feketébe húzó sötétszürke foltjaiból szorongás, a Veszélytől való félelem árad.

Ez a hangütés erősödik fel aztán legerősebben a néhány tucatnyi képet nézve.

Éz a mondanivalóját tekintve is sötét tónus tűnik felénk Utkin *Varlik Háború* és *Halál* című képeiből, s ez a fekete dráma ad olyan erős töltést Eren *Eyüboğlu* folklorisztikus szemléletű *Parasztasszonyok* című alkotásának is.

A képek tragikus szemlélete csak itt-ott oldódik valamelyest. Mustafa *Aslier* *Reggeli* és *Fekete* című — a rézdomborítások anyag-szerűen merev vonalait idéző — képeit érezzük csak kevésbé nyomasztónak, s mellettük természetesen *Nurullah Berk Vasalón* és *Ercümen Kalmuk Életöröm* című képeit, amelyek élénkebb színeikkel érdekes módon a déli szovjet köztársaságok művészeinek munkáira emlékeztetnek. A vibrálóbb foltok csupán egy lapon váltanak át groteszkre: *Ohran Peker Tűzoltók* c. kartonján, amely sötét kompozíciójával is vidám hangulatot kelt.

Válószínűleg az arányos válogatás magyarázza, hogy csupán néhány absztraktabb munka jutott el Szegedre. Ezek azonban még a tárgy nélküli képeket nem szeretők táborában sem kelthetnek különösebb tiltakozást, hiszen az olyan művek, mint *Pethi Kayaalp Kompozíció*, már primér látványukkal is tehetségről, ízlésről tanúskodnak.

Az európai emberben Törökországot asszociáló mecsetek, minaretek is csupán egyetlen kis lapon tűnnek fel: *Fersuh Baragas* aprócska *Tájképe* így magányosan kényyszerül kielégíteni a Törökországot megszokott „felségjeleiben” kereső tárlatlátogatókat.

Akác László

Saját zsebre számolt közköltség

Két telekre is szervezett társasház-építést Maklár László 60 éves, Szeged, *Aprilis* 4. útja 34. szám alatti lakos. Úgy tervezte, hogy a Bercsényi utca 8/a szám alatti telken épülő társasházban neki lesz lakása, az *Ostrovsky* utca 26/a számú épületben pedig a lánya jut lakáshoz, s mindkettőjüknek lesz majd egy-egy garázs is.

Az alapító tagokat nem volt nehéz összeszednie, hiszen sok ember küszködik lakás-problémával és szívesen fizettek a beugró összegeket.

Különböző okok miatt az alapító tagok közül többen kiléptek a társasház-építésből. Megbízta ugyanakkor Maklár, hogy keressen helyettük újabb belépőket. Tudta, hogy az újonnan belépők nevére a telek lakására eső részét adásvételi szerződés alapján lehet átruházni, és azután illetéket kell fizetni. A közgyűléssel mindent közölte, amely elfogadta, hogy az újonnan belépők az illeték miatt magasabb összeget kötelesek fizetni. Összeget azonban nem állapított meg. Tudta, hogy az építetők, akik kényeszerű helyzetben voltak, nem kérnek tőle pontos elszámolást a neki átadott összegekről. Az újonnan belépőktől éppen ezért 5 ezer forinttal nagyobb összeget kért köz-költség címén, mint amennyit az alapító tagok fizettek. Maklárnak az volt a számítása, hogy az így befizetett pénz jelentős részét az általa épített lakások és két garázs költségeinek fedezésére fordítja.

Maklár általában kisebb jutalmakkal és itallal igyekezett az építőket gyorsabb és jobb munkára serkenteni. Ilyen alapon dolgoztatta át soron kívül a költségvetést, majd a társasház tervének műszaki felülvizsgálatát is. A szegedi járásbíró hét-rendbeli család, egyrendbeli

sikkasztás és háromrendbeli vesztegetéshez nyújtott büntetőbírói segítség miatt vonta felelősségre Maklár, aki társait a házépítésben mintegy 30 ezer forinttal károsította meg. Eddig 8 ezer forintot visszafizetett.

Ügyködésére jellemző, hogy saját büntetőügyének per-költségei fedezésére a közös betétkönyvből vett fel pénzt. Korábban ugyanis feljelentést tett becsületsértés miatt két személy ellen. Arra hivatkozott, hogy a közös tákarékból azért fedezheti a büntető költségeit, mert a sérelmet a közösség érdekében szenvedte el. Maklár nagyon ügyelt arra, hogy a plusz költségek, illetve léleplepés címén kapott összegek bekerüljenek a saját takarékkönyvébe. Az építetők most már tudják, amit korábban is sejtettek, hogy az alapító tagok által befizetett összeg mindkét társasház-építésnél elégséges lett volna a köz-költségek fedezésére.

Mindkét társasház felépült, s a tulajdonosok beköltöztek lakásukba. Az egyik házban Maklárnak, a másikban lányának jutott lakás és mindkettőjüknek garázs is, pontosabban szólva: Makláré a Bercsényi utca 8/a szám alatti telek egy tized része. A lánya két alérlőt tart, akikből havi 600 forintot élvez. Kiadták a garázsokat is havi 400, illetve 350 forintért. Mindez 1350 forintot hoz Maklár konyhájára. Ha azt vesszük, nem rossz fiáztatása ez a pénznek! A bíróság mindent mérlegelt, amikor Maklár halmazati büntetésül nem jogerősen 1 évi szabadságvesztésre, mint főbüntetésre ítélte és 2 évre eltiltotta a közügyek gyakorlásától.

L. F.

ÖNT IS MEGHÍVJUK a június 5-én, szerdán délután 17 órakor tartandó

„Tavaszi” ételbemutatóra

amelyet a DEBRECENI ETTEREMBEN rendezünk. Az ételkészítő KOHA CSABA főszakács készíti. Tájélegű bork! Olcsó árak! S. 180 872

PARADICSOMPAPRIKA- és CECEI-PAPRIKAPALANTA nagyobb mennyiségben eladó a FORRÁSKÜTI HALADÁS UG. TERMELŐSZÖVETKEZETNél. XS. 180 854

MTV VIDEOTON MTV rádió - televízió